

GYAKRAN ISMÉTELT KÉRDÉSEK AZ ÁGYI POLOSKÁRÓL

Terjeszt-e fertőző betegséget?

Nem. Járványügyi jelentősége nincs, fertőző betegséget nem terjeszt.

Milyen ártalmat okoz?

Ártalma kizárólag csípéséből (helyesebben: szúrásából) adódik, mivel nyálmirigyének véralvadésgátló, értágító és viszketést kiváltó anyagokat tartalmazó váladéka van, amely iránt az emberek érzékenysége különböző. Egyes személyek a szúrásra különösen intenzíven reagálhatnak, mások viszont, az ismételt csípésre kialakult immunitás miatt nem is érzik. A szúrást gyakran csak kis piros folt jelzi, a fájdalom és a viszketés csak órák múlva jelentkezik. Érzékeny személyeknél azonban a csípés erős viszkető és égő érzést vált ki, esetleg csalánkiütés-szerű tünetek jelennek meg, de igen ritkán hólyagok is képződhetnek. A viszketést követő vakarózás felsebzi a bőrt, így másodlagos fertőzés keletkezhet, de előfordulhat mélyre ható gyulladással járó folyamat is. A viszketés és a vakarózás gátolja a pihenést és a nyugodt alvást, így fáradtságot, szellemi és fizikai leromlást okozhat, valamint csökkentheti az ember ellenálló- és munkaképességét. Ürülékének allergizáló hatása egyértelműen igazolt, jellegzetes szaga pedig kifejezetten kellemetlen, zavaró lehet.

Hogyan kezelhetőek csipései?

Csipések helye a legtöbb rovarcsipéshez hasonlóan magától gyógyul, eltűnik. Ha a csipések nagy számban fordulnak elő, vagy különösen fájdalmas tüneteket okoznak, célszerű bőrgyógyászhoz fordulni.

Milyen állat az ágyi poloska?

4-8 mm hosszú, ovális alakú, hát-hasi irányban erősen lapított, rozsdabarna színű, szárnyatlan, szipókás rovar. Lábai karmok és tapadókorongok találhatóak. Torán jellegzetes szagú váladékot termelő bűzmirigy van. Kifejléssel fejlődik. A nőstény élete folyamán (1-2 év) naponta 2-3 petét (tojást) rak, melyeket bűvőhelye talpzatára ragaszt. A petékből a lárvák kb. 10 nap alatt kelnek ki és öt vedlés után válnak ivaréretté. A vedlésekhez feltétlenül vérszívásra van szüksége, e nélkül fejlődése megáll. A teljes kifejlődés ideje a hőmérséklettől függ, nyáron átlagosan 60 nap. Testmérete a lárvák számára rendelkezésre álló tápláléktól függ.

Mivel táplálkozik?

Legszívesebben embervérrel táplálkozik, de tartós éhezés esetén melegvérű állatok (pl. baromfi, galamb, veréb, fecske, denevér stb.) vérért is szívhajtja. Amikor tápcsatornája csaknem teljesen kiürült, akkor indul - de kizárólag teljes sötétben - éjszaka vándorútra. A táplálkozás gyakorisága a hőmérséklettől függ, melegben 2-5 naponként, hűvösebb időben hetenként szív vért. Az ember testfelszínén kizárólag vérszíváskor, 5-10 percig tartózkodik, utána azonnal rejtekhelyére húzódik vissza. Az éhezést jól tűri, szobahőmérsékleten akár 4-5 hónapot is kibír táplálkozás nélkül. Ennek oka az, hogy a vér a bélrendszerében konzerválódik és csak a szükséges mennyiségben használdik fel. Üres lakás, valamint az ott tárolt berendezési tárgyak – táplálék hiányában – szobahőmérsékleten 4 hónap, 40°C-on 40 nap alatt ágyi poloskamentessé tehető. Érzékszervei fejletlenek. Az embert a hő- és párákülönbség alapján csak igen kis távolságból találja meg. A vérszívásra alkalmas helyet a szívókája végén található érzékszervével tapogatja ki. A fájdalomtalan szúrás az alvó embert legtöbbször a takarótól nem fedett testrészekben (pl. nyakon, vállon, felkaron, csukló-, könyök-, lábszár- és bokatájékon) éri.

Milyen gyorsan szaporodik el a lakásban?

Aránylag szapora, amennyiben táplálkozási lehetőségei és életkörülményei zavartalanok, egy rovar ivadékaiknak száma egy év alatt akár 4000 is lehet!

A lakásban hol talál bűvőhelyet?

Az ágyi poloska ideje nagy részét bűvőhelyén tölti. Nappal repedésekben, keskeny résekben, sötét, huzat- és zajmentes helyeken, rendszerint az ágy közvetlen közelében húzódik meg, ahol olyan mélyen tartózkodik, hogy háta és hasa is a rejtekhely falával érintkezzen. Ezeket a helyeket csak kedvezőtlen körülmények hatására (túlszaporodáskor éhezés miatt, vagy bolygatásra) hagyja el, de nagy távolságokat ilyenkor sem tesz meg. Bűvőhelyei rendkívül változatosak. Általában az ember közvetlen környezetében (pl. fekvő- és ülőbútorok, éjjeliszekrények hézagaiban) tartózkodik. Szívesen vándorol viszont felfelé, ezért gyakran a lámpatestek felfüggesztési helyeinél, a felső ablakkeret, vagy a falrések között, a falon függő képkeretekben, a lambéria réseiben, faliszőnyeg mögött, faltól leváló tapéta alatt, a könyvespolcok illesztéseinél, villanykapcsolók, konnektorok környékén rejtőzködhet, de meghúzódhat könyvek és ruhaneműk között is.

Hogyan kerül a lakásba?

Jellemzően ajándékba vagy kölcsönadott használati, tárgyak pl. bútor, festmény, dísz tárgy, könyv, gyermekkocsi, bontásból, illetve lomtalanításból származó építkezési faanyag (ajtó- és ablaktok, fal- és padlóburkoló anyag), valamint az ezeket rendszeresen szállító járművek közvetítésével, passzív módon terjed. Alkalmanként a használt textília (ruhanemű, ágynemű, takaró, matrac stb.) is közrejátsszat behurcolásában. Természete általában egy lakáshoz köti, de előfordulhat, hogy (pl. üres lakás esetén) az éhség vándorútra készítheti. Ilyenkor egyik lakásból a másikba elsősorban a paneles technológiával épített házak villanyvezetékeinek, illetve fűtés-, víz- és gázcsöveinek mentén aktívan jut el, de „lerázható” az alsóbb szintekre az ágynemű erkélyen történő szellőztetésekor is. Az is elképzelhető, hogy egy fertőzött szálláshelyről, hotelszobából valaki a poggyászában viszi haza az abban véletlenül elrejtőzött ágyi poloskát.

Milyen helyeken fordulhat elő az ágyi poloska?

Mivel az ágyi poloska leggyakrabban különböző tárgyak közvetítésével terjed, nagyobb valószínűséggel fordulhat elő azokban a létesítményekben, ahova a lakók személyes tárgyait magukkal vihetik. Előfordulhat magánlakásokban, szállodákban, üdülőkben, diákothonban, kollégiumban, idősothonban, tömegszállításokon, büntetés-végrehajtási intézményekben. Az ilyen és hasonló létesítményekbe történő behurcolását megakadályozni nem lehet. Rejtőzködő életmódja miatt gyakran csak akkor derül fény jelenlétére, mikor már elszaporodott.

Tiszta, rendezett környezetben élőknel is megtelepedhet?

Rejtett életmódja miatt a legtisztább lakásban is elszaporodhat. Azonban a rendszeres takarítás, az átlátható, rendezett, lomoktól mentes környezet felderítését és irtását jelentősen megkönnyíti.

A tömegközlekedési járművek (villamos, autóbusz, vonat) terjesztheti-e?

Ez általában nem jellemző. A nemzetközi forgalomban levő hálókocsikon való előfordulásáról azonban már több országból érkezett jelzés.

Hogyan ismerhető fel egy lakásban az ágyi poloska fertőzöttség?

Jelenlétére általában a reggel felfedezett csípésnyomok és a viszketés hívja fel a figyelmet. A megtelepedés kezdeti fázisában csak a fekhely közelében fedezhetjük fel, azonban kitűnő rejtőzködő képessége miatt ez nem könnyű feladat. Nyomaikat először az ágykeret illesztéseinél, a matrac, huzat varrásánál, ráncjaiban keressük, amihez célszerű nagyítót és erős fényű zseblámpát használni. A megtelepedés utáni 2-3. héttől kezdődően már nem csak a csoportba tömörülő élő rovarokat, hanem a levedlett lárvabőröket, továbbá nyomaikat, apró barna székletfoltok formájában a tapétán, a falakon és a kárpitokon is felfedezhetjük. Ha erre nem fordítunk figyelmet, az ágyi poloskák teljesen „belakják” a helyiséget és valamennyi hézagban, repedésben megtelepedhetnek. Társasházban érdemes figyelembe venni a környező lakások állapotát és a szomszédok beszámolóját is. Amennyiben a szomszédos lakásokban is észlelték a közelmúltban előfordulását, úgy megjelenésükre számítani lehet.

Mit tehetek annak érdekében, hogy ne kerüljön be lakásomba?

A legfontosabb, hogy ne vigyünk be lakásunkba ismeretlen forrásból származó tárgyakat (pl. használt bútort, festményt, dísz tárgyat, antikvár könyvet, bontásból, illetve lomtalanításból származó építkezési faanyagot, esetleg használt ruhát). Ha ezekre mégis szükségünk van, győződjünk meg rovarmentes állapotukról azok alapos átvizsgálásával, tisztításával. Terjedésüket az egyes helyiségek vagy lakások között a falakon, mennyezeten, csövek, vezetékek áttörési helyein lévő hézagok megszüntetésével, a műszaki hiányosságok javításával akadályozhatjuk meg.

Ha azt gyanítom, hogy ágyi poloska van a lakásomban, mit tehetek?

Amennyiben olyan csipéseket, kiütéseket tapasztal magán, vagy a család több tagján, melyek jellemzően reggelente jelentkeznek, de a rovarokat, illetve a jelenlétükre utaló nyomokat nem találta meg, előfordulhat az is, hogy más áll a börtünetek hátterében. A lakásban más rovarok pl. szúnyogok (főként nyáron) vagy bolhák csipései is érhetik az embert. Sokan kínosnak érzik, hogy kártevő van lakásukban, erről nem szívesen beszélnek, és ami nagyobb baj, nem kérnek segítséget. Érdemes pedig kártevőirtó szakemberhez fordulni, aki jó eséllyel és gyorsan fel tudja deríteni a keletkezett panaszok okát és szakszerű tájékoztatást ad a szükséges teendőkről. Amennyiben a helyszínt vizsgáló szakember szerint a lakóhely kártevőmentes, de a börtünetek még mindig fennállnak, újra megjelennek, javasoljuk, hogy keressen fel bőrgyógyászt a panaszok tisztázásának érdekében.

Mit csinál a szakember az ágyi poloska irtásakor?

Először helyszíni szemlét tart és (erős fényű kézi lámpát és nagyítót használva) felderíti az ártalmat okozó kártevő fajtát, megkeresi az ágyi poloska jellegzetes rejtékhelyeit (pl. ágy, ágykeret, fejtámla, matrac, stb.), felderíti a fertőzöttségre utaló nyomokat. Vizsgálataihoz minden esetben felhasználja a megrendelő észrevételeit, tapasztalatait. Amennyiben szükséges, lehetőség van speciális ágyi poloska csapda alkalmazására, amely az ágymeleg érzetét (vegyi vagy elektromos úton) biztosító hőtermelő egységgel és ragasztós felülettel ellátott doboz. Az ebbe ragadt ágyi poloska azonosítása már nem jelent gondot. A kezeléseket megelőzően a megrendelő részéről minden esetben komoly előkészületek szükségesek, így többek között a szőnyegek faltól történő elhúzása, villanykapcsolók és konnektorok leszerelése, ágyneműtartó kiürítése, stb. Ez igen gyakrankomoly nehézséget jelent, „felfordulást” okoz lakásban, ami sajnos a hatékonyság érdekében nem kerülhető el. A szükséges teendőkre vonatkozóan a szakember részletes információt ad, amelyeket az eredményesség érdekében feltétlenül vegyünk figyelembe. Az irtás minden esetben permetezéssel történik. A permetlé elkészítésére kizárólag szakemberek részére előállított és csak általuk beszerezhető ágyi poloskairtasra kiválóan alkalmas szerek állnak rendelkezésre. A szakember a permetet – megfelelő szóró berendezéssel – minden olyan helyre kijuttatja, ahol az ágyi poloska mozoghat, pihenhet vagy tartózkodhat. Ezekben a felületeken ún. tartós méregmezőt létesít. Ennek hatástartóssága az alkalmazott vegyszer kémiai tulajdonságától függ, de általában néhány hét. Az egyetlen alkalmazható eljárás hátránya, hogy az irtószer kizárólag a mozgó alakokat (a kifejlett rovarokat és a lárvákat) öli el, a tojásokra (petékre) hatástalan. Ugyanakkor előfordulhat, hogy a tojásokból esetleg néhány nap múlva kikelő lárvák, táplálkozni indulva még a hatékony méregmezővel érintkezve elpusztulnak. A szakemberek a permetező szerekkel kombináltan ún. kiűző szereket is alkalmazhatnak, amelyek a rejtékhelyen megbúvó rovarokat annak elhagyására készítik, így azoknak a frissen létesített permetezett felülettel való érintkezésük, tehát elhullásuk biztosabbá tehető. A kártevőirtók kiemelt feladata, hogy a területet és rovarirtás eredményét visszaellenőrizzék a kezelés után 2-4 héttel. A permetezést általában – a tojásokból az időközben kikelő lárvák elpusztítása érdekében – még egyszer, ez első kezelés után 4-6 héttel újból el kell végezni. De az is megtörténhet, hogy egy lakás teljes ágyi poloskamentességét csak 3-4 kezelés biztosítja. Újabban egyes vállalkozások ózont fejlesztő készülékkel, vagy fagyasztásos eljárással (szárzójéggel) hirdetnek ágyi poloskairtást. Ezeknek a módszereknek azonban hatásossága nem igazolt, ezért nem engedélyezett eljárások. Javasoljuk, hogy ilyen szolgáltatásokat ne vegyenek igénybe!

Az ágyi poloska-irtás számomra milyen költséget jelent?

A végrehajtás folyamata (szemle, eligazítás, kezelése, utóellenőrzés), időigényessége és az alkalmazott irtószerek magas ára miatt az ágyi poloskairtás igen költséges. Az aktuális vállalkozási ár elsősorban a lakás méretétől függ, de azt a fertőzöttség mértéke is befolyásolja. Ezért vegyük figyelembe, hogy akár több tízezer forintos kiadást is jelenthet.

Olyan társasházban lakom, ahol az ágyi poloska fertőzöttség visszatérő probléma. Mit tehetek?

Paneles technológiájú épületek lakásainál az érintett lakás alatti és feletti lakásból, illetve a közvetlen falszomszédtól az ágyi poloska (különösen, ha a lakás üres és nincs tápláléka) aktívan átvándorol és a korábban sikeresen mentesített területen újra megtelepszik. Ezért a lakóközösség kérjen fel egy szakembert, hogy valamennyi lakás ágyi poloskafertőzöttségét vizsgálja meg és a fertőzöttnek minősített lakásokban is végezze el az irtást. Sajnos igen gyakran egyes lakók a kezelést még bizonyított ágyi poloska fertőzöttség esetén sem kívánják elvégeztetni. Ilyen esetben a legkedvezőbb, ha a lakóközösség együtt próbálja meggyőzni az együttműködést megtagadó lakót a kezelés fontosságáról. Amennyiben ez nem vezet eredményre, az esetet a területileg illetékes kerületi/járási kormányhivatal népegészségügyi osztályának kell jelezni, akik megteszik a további szükséges lépéseket és kötelezhetik az érintett ingatlan tulajdonosát a védekezés végrehajtására.

